

# Històries del PORT



## El panescalm

Els grans vaixells no poden recalar a les costes sense port per por d'embarrancar amb roques o bancs de sorra. Per això es feia necessari un transport auxiliar que acabés de cobrir el recorregut entre el punt on es tira l'àncora i la costa: el panescalm. Aquesta barca ràpida de normalment 18 remes (9 per banda) transportava passatgers o mercaderies des de la costa fins al vaixell, o entre dos vaixells a alta mar. El panescalm no s'ha de confondre amb l'esquif, que també és una barca de servei emprada per les galeres, però més esquifida.

ARXIU 'LA VANGUARDIA'



## Antares

És l'estel més brillant de la constel·lació de l'Escorpi i el dissetè de tot el conjunt del cel nocturn. La llum d'aquesta supergegant vermella és clarament reconeixible, i a més d'inspirar mites i llegendes a l'antiguitat, servia per orientar mariners. Avui la seva posició està reflectida a l'almanac nàutic.

## Barcelona, port neutral

**D**urant la Segona Guerra Mundial, el port de Barcelona també va tenir un paper important. Tot i les simpaties de Franco cap a les potències feixistes de l'Eix, la posició oficial del règim a nivell internacional va ser la neutralitat. Aquesta condició va provocar que el port de la Ciutat Comtal fos l'indret més idoni per acollir els intercanvis de presoners entre les potències en guerra.

El 27 d'octubre del 1943, 1.083 soldats britànics i 1.061 d'alemanys, molts d'ells ferits, desembarcaven al moll d'Espanya en un dels intercanvis de presoners més importants de la guerra. Es tractava d'una operació dirigida i gestionada pel Govern de Suïssa i el Comitè Internacional de la Creu Roja, amb el suport de mig miler de voluntaris barcelonins que van fer d'infermers i camillers. Desenes de periodistes i curiosos van apropar-se per veure els vaixells Cuba i Taïrea, que lluien les banderes francesa i britànica, i el Djenne i l'Aquila, amb l'esvàstica nazi.

L'intercanvi va ser impecable, ja que tot i ocupar simultàniament el mateix moll, en cap moment els presoners d'un i altre bàndol es van veure. Per fer-ho, els voluntaris van buidar els coberts de mercaderies i hi van fer passar els soldats en torns diferents. Un cop la Creu Roja va confirmar la identitat de tots els presoners, tant uns com altres van sortir per punts diferents fins als respectius bucs. Al dia següent, la premsa es feia ressò de l'acte amb titulars com 'A la sombra de la paz de Franco' i desenes de fotografies.

El 17 de maig del 1944 es va repetir al port un nou intercanvi de presoners. Aquesta vegada van ser 833 alemanys per 1.021 britànics i nord-americans, que van seguir el mateix protocol que ja havia funcionat amb anterioritat. L'única diferència va ser el nombre de periodistes i diplomàtics que s'esperaven a terra, convocats per un règim àvid de reconeixement. Tot i que les autoritats franquistes van donar un tracte preferencial als representants alemanys, van fer un ús propagandístic dels intercanvis.